

KNJIŽNIČARSKO-DOKUMENTACIJSKI-INFORMACIJSKI SISTEM UNIVERZE V MARIBORU

Bruno Hartman

Letos, 3. junija 1977, so podpisale Visoka ekonomsko-komercialna šola Maribor, Visoka tehniška šola Maribor, Visoka šola za organizacijo dela Kranj, Pedagoška akademija Maribor in Višja pravna šola Maribor ter Univerzitetna knjižnica Maribor samoupravni sporazum o ustanovitvi in delovanju knjižničarsko-dokumentacijsko-informacijskega sistema v Univerzo v Mariboru združenih visokošolskih in drugih delovnih organizacij. S tem je bil uresničen predlog o ustanovitvi takšnega sistema, ki ga je na svoji 5. seji 10. januarja 1977 priporočil svet univerze v Mariboru. Sklenjeno je bilo šestletno obdobje razpravljanja o vsebini in organizaciji tega sistema.

Ko je namreč Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije v juniju 1971 sprejel koncepcijo razvoja knjižničarstva v Sloveniji, je ob njej nastal Poskus razvojnega načrta Visokošolske in študijske knjižnice za razdobje 1970—1985 (razmnoženi tipkopis, 22. junij 1971), v katerem je že bilo nakazano, kako bi bilo mogoče v Mariboru v okviru Združenja visokošolskih zavodov (univerze takrat še ni bilo) ustvariti enovit knjižnični sistem. Posebej je bilo podčrtano, da bi se ga dalo v Mariboru lažje realizirati kot v Ljubljani, saj se je visoko šolstvo v obdravskem mestu šele razvijalo; v njem se tedaj še niso nagrmadili knjižničarski problemi, kot so se bili na ljubljanski univerzi. Téma je obdeloval nadalje elaborat Problematika snovanja projekta knjižnične mreže za novo univerzo v Mariboru (razmnožen tipkopis, november 1972), ukrepe za njeno formiranje pa je nakazalo delo: Bruno Hartman: Projekt visokošolskega knjižničnega sistema v Mariboru. Maribor 1974.

Medtem so se začele pospešene priprave na ustanovitev univerze v Mariboru (2. julij 1975), pa zato snovanju visokošolskega knjižničnega sistema ni bilo mogoče posvetiti več pozornosti. Očitno je bilo treba opraviti najprej nujne naloge v zvezi z organizacijskim utrjevanjem univerze. Ko pa so bili konstituirani njeni samo-

upravni organi, se je za snovanje knjižničarsko-dokumentacijsko-informacijskega sistema zavzela komisija za knjižničarsko-dokumentacijsko-informacijsko dejavnost Univerze v Mariboru. S pravnimi svetovalci strokovne službe univerze je izdelala več osnutkov samoupravnega sporazuma o ustanovitvi sistema, dokler ni nastalo prečiščeno besedilo, ki njegova določila zagotavljajo samoupravne pravice ustanoviteljic sistema.

Knjižničarsko-dokumentacijsko-informacijski sistem Univerze v Mariboru temelji na 3. členu zakona o visokem šolstvu (Ur. l. SRS, št. 13-593/75) in zakonu o knjižnicah (Ur. l. SRS, št. 11/65).

Namen povezovanja knjižnic v knjižničarsko-dokumentacijsko-informacijski sistem je zlasti

— organizirati, pospeševati in razvijati svojo knjižničarsko, dokumentacijsko dejavnost;

— usklajevati in povezovati knjižničarsko, dokumentacijsko in informacijsko dejavnost visokošolskih in drugih delovnih organizacij, združenih v Univerzo v Mariboru, oziroma njihovih temeljnih organizacij združenega dela;

— usklajevati in povezovati knjižničarsko, dokumentacijsko in informacijsko dejavnost visokošolskih in drugih delovnih organizacij, združenih v Univerzo v Mariboru, v ustrezne knjižničarske, dokumentacijske in informacijske sisteme visokega šolstva v SR Sloveniji;

— usklajevati in povezovati knjižničarsko, dokumentacijsko in informacijsko dejavnost visokošolskih in drugih delovnih organizacij, združenih v Univerzo v Mariboru, oziroma njihovih temeljnih organizacij združenega dela, z združenim delom.

Sistem je samoupravno dogovorjena, strokovno organizirana povezava knjižnic visokošolskih temeljnih organizacij združenega dela ter visokošolskih in drugih delovnih organizacij, združenih v Univerzo v Mariboru. Knjižnice obdržijo svojo samoupravno individualnost, v sistemu pa delujejo na osnovi samoupravnega sporazuma. Za uresničevanje nalog sistema oblikujejo udeleženke sporazuma skupen organ-odbor, v katerega pošiljajo delegate. Pomembno je določilo, da odbor vsaj enkrat letno pismeno poroča komisiji sveta Univerze za knjižničarsko, dokumentacijsko in informacijsko dejavnost ter svetu univerze o razvoju in stanju knjižničarsko-dokumentacijsko-informacijskega sistema.

Začetni program sistema je takšenle:

1. skrbeti za položaj knjižnic in knjižničarjev v knjižnicah sistema;

2. usklajevati nabavno politiko in se dogovarjati o področjih zbiranja literature in informacijskega gradiva;
3. sodelovati pri pridobivanju polpubliciranega, simpozijskega gradiva ipd.;
4. dogovarjati se o arhiviranju knjižničnega gradiva, ki nastaja na mariborski univerzi;
5. skrbeti za obvezno in dopolnilno študijsko gradivo za študente v knjižnicah sistema in za strokovnjake, ki se po diplomi permanentno izobražujejo;
6. dogovarjati se o nakupu in smotrni porazdelitvi bibliotečne mehanizacije in njeni rabi;
7. izdajati sezname informacijskih virov v knjižnicah sistema;
8. načrtovati izdelavo tematskih in priporočilnih bibliografij;
9. študirati možnosti prehoda na centralizirano in avtomatizirano obdelavo gradiva in evidenco izposoje po posameznih fazah: izposoja, statistika, nakup, obdelava;
10. sodelovati pri mariborskem centralnem katalogu;
11. sodelovati z računalniškim centrom Univerze v Mariboru;
12. pripraviti uporabo avtomatiziranega centralnega kataloga Slovenije v Mariboru;
13. skrbeti za skupno deponijo zastaranega gradiva, dogovarjati se o merilih za določanje zastaranega gradiva v Sloveniji;
14. dogovarjati se o knjižničnem redu, o izposoji gradiva in o posebnih merilih za izposajo oziroma uporabo polpubliciranega gradiva in gradiva, označenega s »samo za interno uporabo«;
15. skrbeti za sistematično permanentno izobraževanje knjižničarskih delavcev, dogovarjati se o izobraževanju knjižničarskih delavcev za posebne naloge;
16. skrbeti za seminarje za uvajanje študentov v uporabo knjižnice in informacijskih virov, dogovarjati se o potrebnih priročnikih in avdiovizualnih pripomočkih;
17. sodelovati s knjižnicami v krajih, v katerih imajo visokošolske delovne organizacije Univerze v Mariboru dislocirane oddelke, skrbeti za prisotnost študijskega gradiva v večjih splošno izobraževalnih knjižnicah v Sloveniji;
18. sodelovati v nacionalnem informacijskem sistemu (NATIS);
19. skrbeti za dopolnjevanje strokovne literature v slovenskih zamejskih knjižnicah;
20. organizirati dejavnosti in akcije, ki imajo širši družbeni in kulturni značaj, dogovarjati se o razstavnih politiki in letnih načrtih o razstavah na šolah in v univerzitetni knjižnici.

Medtem ko so v Mariboru že tekle priprave za formiranje sistema, so v Beogradu pohiteli in že 12. junija 1975 sklenili spora-

zum o skupnosti knjižnic beograjske univerze. Organizacija je pričó velikega števila beograjskih univerznih knjižnic zastavljena nekoliko drugače (npr. princip delegatske skupščine, financiranje skupnosti), delovni programi mariborskega knjižničarsko-dokumentacijsko-informacijskega sistema in beograjske skupnosti knjižnic pa so si na moč podobni. Zgledovanje ob dobrih dosežkih sistema in skupnosti bo koristilo Mariborčanom in Beograjčanom, morda pa tudi drugim visokošolskim središčem po Jugoslaviji.